

WORKSHOP

Bæredygtig udvikling i landbrugserhvervet

Ligesom alle andre brancher står landbrugserhvervet overfor en bæredygtighedstransformation i disse år. Bæredygtighed er nutidens og fremtidens konkurrenceparameter, og vi skal derfor alle tage stilling til, hvordan vi kan arbejde med bæredygtig udvikling.

I arbejdet med bæredygtig udvikling vil vi gerne inddrage landmænd, rådgivere og interessenter inden for landbrugserhvervet.

Derfor inviterer SEGES til en gratis virtuel workshop **fredag den 5. marts 2021, kl. 09.00-12.00** med spændende oplæg og gruppediskussioner om landbrugserhvervets fremtid. Vi er blandt andet interesseret i at høre om, hvilke muligheder og udfordringer I oplever i forhold til at arbejde med bæredygtig udvikling. Dette er vigtig viden for at kunne finde løsninger, der understøtter den bæredygtige udvikling i erhvervet.

Vi har følgende spændende oplægsholdere på, som hver vil give et kort inspirationsoplæg inden de efterfølgende gruppediskussioner:

- Anne-Louise Thon
Partner og medstifter SDG Invest
- Jens Kr. Møller
Adm. direktør DLR Kredit
- Niels Dengsø
Bestyrelsesformand AP Pension, Bestyrelsesformand DLG, direktør og ejer af landbrugsvirksomheden Skralborg

PRAKTISK INFO

Den virtuelle workshop løber af stablen **fredag den 5. marts 2021, kl. 09.00-12.00** via Microsoft Teams

Tilmeld dig via dette link: <https://www.tilmeld.dk/baeredygtigudvikling2021>

Tilmeldingsfristen er mandag d. 1. marts 2021

Ved spørgsmål kontakt Ditte Kjær Jacobsen, ditt@seges.dk eller 8740 5088

Vi glæder os til at se jer.

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Projekt: Bæredygtig finansiering af landbrugsvirksomheden og ledelse af en bæredygtig udvikling

18. februar 2021

BÆREDYGTIGHED - VI VIL HØRE DIN MENING

SEGES sætter fokus på bæredygtig landbrugsproduktion og vil gerne høre landmænds, rådgiveres og andres holdninger til muligheder og udfordring med den bæredygtige udvikling.

Hvilke muligheder og udfordringer oplever du i arbejdet med bæredygtig udvikling?

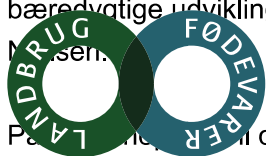
Det stiller SEGES stille skarpt på i en gratis virtuel workshop om bæredygtig udvikling. Workshopen er målrettet landmænd, rådgivere og andre interesserede.

- Bæredygtighed er nutidens og fremtidens konkurrenceparameter, og for landbrugs- og fødevaresektoren. Vi vil gerne inddrage landmænd, rådgivere og interessenter inden for landbrugserhvervet i arbejdet med bæredygtig udvikling i vores erhverv, siger konsulent Mille Møller Nielsen fra SEGES Strategi & Vækst, som har taget initiativet til workshopen.

- Lige nu arbejder vi på et projekt, der skal sikre, at landmænd fremadrettet kan imødekomme kommende krav fra den finansielle sektor og andre interessenter, herunder afsætningsvirksomheder og forbrugere i forhold til klima og bæredygtighed. I den forbindelse vil vi sammen med landmænd, rådgivere og interessenter inden for landbrugserhvervet undersøge, hvordan vi understøtter ledelse af en bæredygtig udvikling af landbrugsvirksomheden. Vi er interesseret i, at vi sammen kan finde løsninger, der understøtter den

bæredygtige udvikling i landbrugserhvervet, og derfor afholder vi denne åbne workshop, forklarer Mille Møller

SEGES

MENU SØG

På den dag vil der være inspirationsoplæg fra Anne-Louise Thon, partner og medstifter SDG Invest, Jens (K.) Møller, adm. direktør DLR Kredit og Niels Dengsø, bestyrelsesformand AP Pension, bestyrelsesformand DLG, direktør og ejer af landbrugsvirksomheden Skralborg. De vil hver give et kort oplæg inden de efterfølgende gruppediskussioner.

Fakta om workshoppen

Afholdes fredag 5. marts kl. 9.00-12.00

Tilmelding senest 1.marts 2021 via dette link: <https://www.tilmeld.dk/baeredygtigudvikling2021>

(<https://www.tilmeld.dk/baeredygtigudvikling2021>)

Andre sites

SEGES in English (<http://en.seges.dk/>)

LandbrugsInfo

(<https://www.landbrugsinfo.dk/Sider/Startside.aspx>)

Landmand.dk (<https://www.landmand.dk/>)

svineproduktion.dk (<http://svineproduktion.dk/>)

Netbutikken (<http://netbutikken.seges.dk/>)

(<https://www.linkedin.com/company/seges>)

(<https://www.seges.tv/>)

(<http://eepurl.com/bzFV7D>)

© 2020 - SEGES

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES

Agro Food Park 15

8200 Aarhus N

T: +45 8740 5000

F: +45 8740 5010

E: info@seges.dk ([mailto:info@seges.dk?subject=Kontakt til SEGES](mailto:info@seges.dk?subject=Kontakt%20til%20SEGES))

[Kontakt os \(/da-dk/om-seges/kontakt\)](/da-dk/om-seges/kontakt)

[Firmaoplysninger \(/da-dk/om-seges/firmaoplysninger\)](/da-dk/om-seges/firmaoplysninger)

[Cookiepolitik \(/da-dk/cookiepolitik\)](/da-dk/cookiepolitik)

[Privatlivspolitik \(https://lf.dk/privatlivspolitik\)](https://lf.dk/privatlivspolitik)

[Vilkår og betingelser \(/da-dk/vilkaar-og-betingelser\)](/da-dk/vilkaar-og-betingelser)

[< Tilbage](#)

Økonomi og ledelse

WORKSHOP: Bæredygtig udvikling i landbrugserhvervet

Ligesom alle andre brancher står landbrugserhvervet over for en bæredygtighedstransformation i disse år. Bæredygtighed er nutidens og fremtidens konkurrenceparameter, og vi skal derfor alle tage stilling til, hvordan vi kan arbejde med bæredygtig udvikling.

Event

Dato

05. marts 2021

Pris

Gratis

Tidspunkt

09:00 - 12:00

Tilmeldingsfrist

01. marts 2021

Sted

Online via Microsoft Teams**Tilmelding**

I arbejdet med bæredygtig udvikling vil vi gerne inddrage landmænd, rådgivere og interessenter inden for landbrugserhvervet.

Derfor inviterer SEGES til en virtuel workshop fredag den 5. marts 2021 kl. 9.00-12.00 med spændende oplæg og gruppediskussioner om landbrugserhvervets fremtid. Vi er blandt andet interesseret i at høre om, hvilke muligheder og udfordringer I oplever i forhold til at arbejde med bæredygtig udvikling. Det er vigtig viden for at kunne finde løsninger, der understøtter den bæredygtige udvikling i erhvervet.

Vi har følgende spændende oplægsholdere på, som hver vil give et kort inspirationsoplæg inden de efterfølgende gruppediskussioner:

- Anne-Louise Thon, partner og medstifter SDG Invest
- Jens Kr. Møller, adm. direktør DLR Kredit
- Niels Dengsø, bestyrelsesformand AP Pension, bestyrelsesformand DLG, direktør og ejer af landbrugsvirksomheden Skralborg

Vi glæder os til at se jer.

Vil du vide mere?

Ditte Kjær Jacobsen

Konsulent

SEGES

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES

Tlf. 87 40 50 00

Agro Food Park 15

Fax. 87 40 50 10

8200 Aarhus N

Email info@seges.dk

VIRTUEL WORKSHOP OM BÆREDYGTIG UDVIKLING I LANDBRUGSERHVERVET

5. marts 2021

SEGES

Projekt: Bæredygtig finansiering af landbrugsvirksomheden
og ledelse af en bæredygtig udvikling

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

Mute
mikrofonen, når
du ikke taler

Hvis du gerne vil
sige noget, så
skriv dit navn i
kommentarfeltet

Sig dit navn,
inden du taler

Byd endelig ind

Formiddagens program

09.00 Velkomst og introduktion

Hvordan arbejder SEGES med bæredygtig udvikling ved Mille Møller Nielsen, projektleder, SEGES

Inspirationsoplæg ved Anne-Louise Thon, stifter og partner SDG Invest

Inspirationsoplæg ved Jens Kr. Møller, adm. direktør DLR Kredit

Inspirationsoplæg ved Niels Dengsø, ejerleder og formand for DLG og AP Pension

Spørgsmål til oplægsholderne

10.15 Pause – tjek ind i virtuelle grupperum

Fælles drøftelse og dialog i grupper

Opsamling fra grupperne

12.00 Tak for i dag

Hvordan arbejder SEGES med bæredygtig udvikling?

Mille Møller Nielsen, projektleder, SEGES

SEGES

Definition på bæredygtig udvikling

Visionen er bæredygtighed

Et landbrug er bæredygtigt, når det opfylder samfundets nuværende behov for landbrugsproduktion samtidig med, at det sikrer fremtidige generationers behov.

Missionen er en bæredygtig udvikling

Et landbrug bidrager til en bæredygtig udvikling, når det hele tiden arbejder hen i mod at skabe en holdbar balance mellem produktionens økonomiske udbytte og produktionens konsekvenser for miljø og for mennesker

MILJØ

Søg balance mellem
natur og produktion

Nedbring belastning
af **klima og luft**

Bidrag til **sunde jorder
og rent vand**

BÆREDYGTIG UDVIKLING

SOCIAL

Forøg **livskvalitet**

Skab **relationer
til samfundet**

Styrk **ledelse**

ØKONOMI

Forebyg **usikkerheder**

Skab **merværdi**

Optimér **ressource-
anvendelse**

Mindset

Det er et mindset at tænke bæredygtigt – et mindset som fremtidens landmænd skal mestre. Det forventer omverdenen. Det forventer investorer, finansieringspartnere og politikere. Og det forventer fremtidens medarbejdere – de vil arbejde et sted, hvor der er tænkt over virksomhedens ledelse, samfundet omkring og de produkter, der produceres.

DEN SOCIALE BUNDLINJE Godt arbejdsmiljø

- MÅL
- Høj trivsel blandt medarbejdere
 - Flere uopfordrede jobansøgninger
 - Deltagelse i erfagrunder, kurser og efteruddannelse

DEN ØKONOMISKE BUNDLINJE Risiko

R
I
S
K

- TILTAG
- Økonomiske og menneskelige risikoe er ikke for høje
 - Overblik over de vigtigste risikoe
 - Nødplan hvis en af de vigtigste risikoe indtræffer

DEN MILJØMÆSSIGE BUNDLINJE Bæredygtige udbytter

DEN MILJØMÆSSIGE BUNDLINJE Biodiversitet

- TILTAG
- Reducere og skærpe naturen ved spredt sprøgnemder og godm
 - Etablere hegn, skov, seer og barjord
 - Udsætte dyr på naturarealer

MIN
PRIORITET

SEGES

VÆKST

MED BÆREDYGTIGHED

Inspiration fra landmænd til landmænd

Økonomien er bedre end nogensinde.

14
Kunder og landmand
— sammen om at så og høste.

18
Godt for økonomi,
miljø og lokalområdet.

38
Åbenhed og gode forælinger
er vejen frem.

SEGES

LANDBRUG FØDEVARER

Anvend FN's verdensmål for en bæredygtig udvikling

Det er ikke kun fødevarer, der arbejder med bæredygtig udvikling. Faktisk er der flere og flere virksomheder og brancher, der tager aktiv del i kampen for en mere bæredygtig verden.

I 2015 vedtog verdens stats- og topledere FN's 17 verdensmål og herunder 169 detaljer for at sætte bæredygtig udvikling på den globale dagsorden.

Målene skal frem mod 2030 være med til at sætte kursen mod en mere bæredygtig udvikling for både mennesker og planeten, vi bor på.

Som landmand kan du arbejde aktivt med målene og bruge dem som inspiration. De hænger nemlig godt sammen med de tre bundlinjer:

FN's verdensmål skal være bæredygtige. Vores landbrugssektors fremtid er for os alle. Vi skal sikre, at vi kan leve godt og sundt, og at vi kan bevare vores miljø. Det er vores ansvar at gøre det. Derfor skal vi arbejde sammen om at gøre det. Vi skal sikre, at vi kan leve godt og sundt, og at vi kan bevare vores miljø. Det er vores ansvar at gøre det. Derfor skal vi arbejde sammen om at gøre det.

På hjemmesiden for FN's verdensmål kan du finde gode forklaringer på hvert mål. Du kan også finde eksempler på, hvordan andre brancher arbejder med verdensmålene. Overvej, om din virksomhed også skal arbejde med målene, og om de skal gøres til en del af din virksomheds strategi.

Når du arbejder med verdensmålene, bliver du en del af en større ramme for bæredygtighed. Dermed vil du kunne sammenligne dig selv med andre – både inden for og uden for din produktionsområde og din branche.

Så overvej, hvordan du kan bruge verdensmålene i din virksomhed. Kan du eksempelvis gøre noget for mål nr. 15 om Livet på land? Eller mål nr. 7 om Bæredygtig energi?

Indsatser inden for bæredygtig udvikling i landbrugserhvervet

- Fokus på EU Taksonomiens betydning for landmanden
- Mulighed for at måle og arbejde aktivt med bæredygtig udvikling
- Et digitalt klimaværktøj, der kan mindske det enkelte landbrugs klimaaftryk
- Ressourceoptimering og cirkulær økonomi
- Landmanden skal kunne lede sin landbrugsvirksomheds bæredygtige udvikling
- Udnyttelse af nye investeringsmuligheder for at skabe et godt økonomisk grundlag og bidrage til en bæredygtig udvikling af erhvervet

Formålet med i dag

Sammen med jer, vil vi afdække hvilke **udfordringer, muligheder** og **løsninger** landmændene oplever i forhold til at arbejde med den bæredygtige omstilling af deres landbrug

Inspirationsoplæg

Anne-Louise Thon, stifter og partner, SDG Invest

SEGES

Virtuel workshop 5. marts 2021

Bæredygtigt landbrug: Tendenser og muligheder

Udfordringen

FN estimerer, at vi i 2050 vil bo 10 milliarder mennesker på jorden

Det skaber tre store parallelle udfordringer for vores fødevaresystem:

1. Vi skal producere mere mad

Hvis vores forbrug fortsætter som vi pt. forudser, skal vi øge fødevareproduktionen med 50 % frem mod 2050.

2. På det samme (og helst mindre) areal som vi anvender nu

Den ekstra produktion må ikke optage mere land end hvad vi allerede anvender i den nuværende landbrugsproduktion, hvis vi skal beskytte vores naturlige økosystemer, der er kritiske for biodiversiteten og afbødning af klimaforandringer.

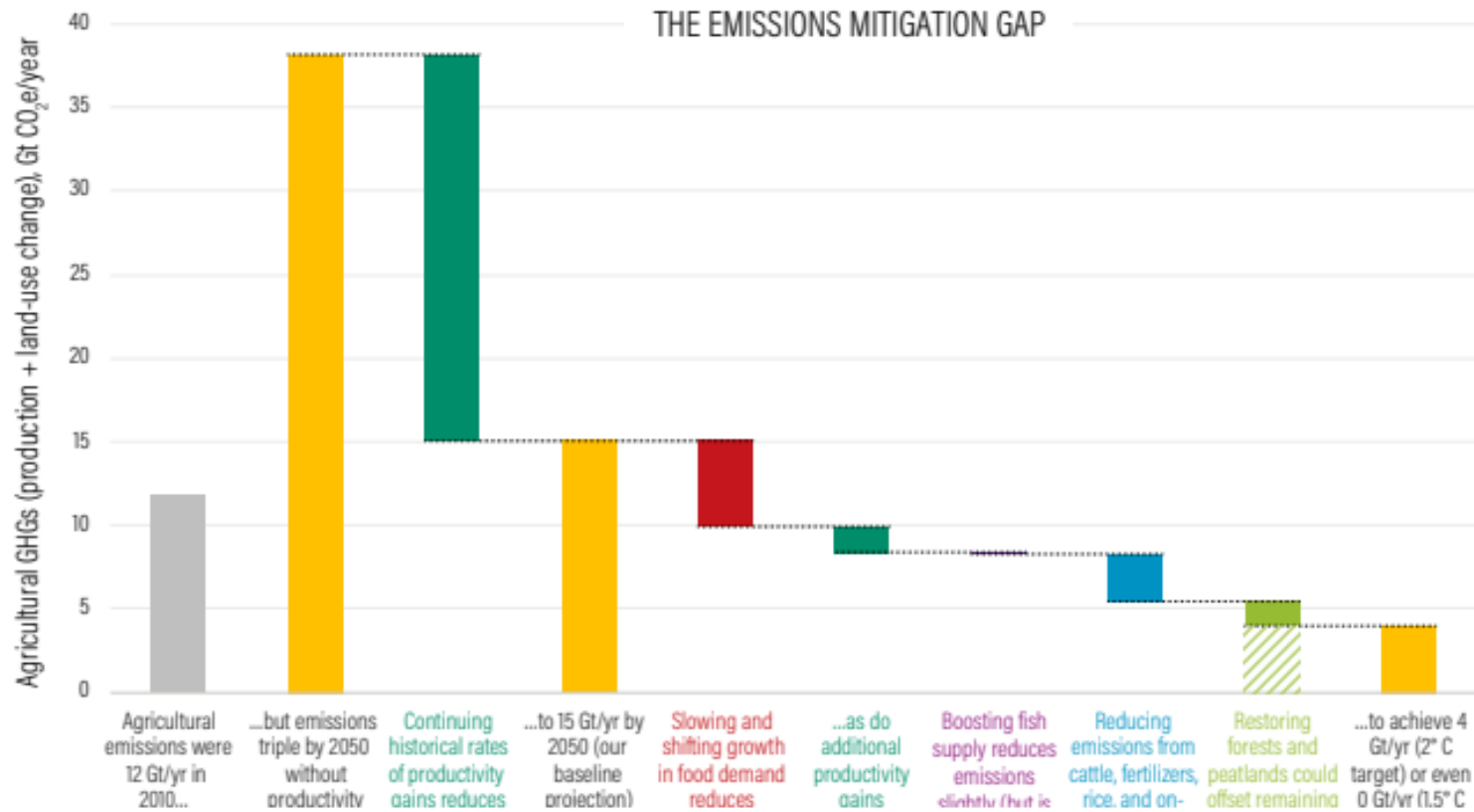
3. Samtidig med at vi skal reducere CO2-udledningen markant

Hvis vi skal holde os til en max 2-graders temperaturstigning (jf. Paris-aftalen) så skal landbruget producere 50 % mere mad samtidig med, at de reducerer deres samlede CO2-udledning ned 2/3 fra 2010-niveauet, Hvis vi skal holde os under 1,5 graders temperaturstigning (anbefalingen), bliver vi nød til at frigive yderligere 585 millioner hektarer landbrugsjord.

Kilde: "Creating A Sustainable Food Future",
Word Ressource Institute, juli 2019

Udfordringen

Kilde: "Creating A Sustainable Food Future", Word Ressource Institute, juli 2019

Muligheden

Investorerne er med på den bæredygtige transformation

Det kræver store investeringer i vores nuværende fødevarer system, hvis vi skal skabe et bæredygtigt fødevarer system frem mod 2030.

1. Vi ser en markant stigning i bæredygtige investeringer

Mellem 2012 og 2018 så vi en fordobling i den globale formue, som er bæredygtigt investeret.

2. Stigningen er drevet af stigende opmærksom og efterspørgsel fra interessenter

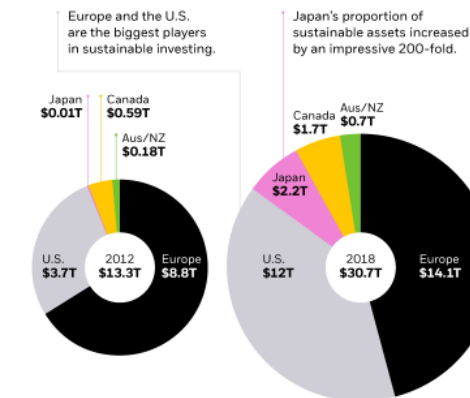
Både private investorer, institutionelle investorer, civilsamfund og politikere har øget fokus på investorernes arbejde og afrapportering på bæredygtighed.

3. Samt øget lovgivning og krav til rapportering

Vi har set en stærk øgning af frivillige rapporteringsstandarder som FN PRI. TCFD m.fl. Samtidig kommer der mere lovgivning på området - hvor især EU Taxonomien vil få en stor indflydelse på hvad investorer må kalde 'grønt' og 'bæredygtigt'.

Today, sustainable investing is an unstoppable force, with total assets more than doubling over the past seven years.

Global growth in sustainable investments (USD\$ Trillion)

Europe is well ahead of the sustainable investing curve, and specific legislation is fundamentally shaping the industry.

Source: Global Sustainable Investment Alliance, Mar 2019

Løsningen

Innovation, teknologi og en fælles forståelse af 'bæredygtighed'

Vi skal både udvikle nye løsninger og produktions metoder, effektiviserer produktionen via ny teknologi og tiltrække finansiering til de bedste projekter. Det kræver:

1. Vi skal være innovative i fødevareproduktionen

Vertical faming, græsprotein som erstatning for soja, cirkulære forretningsmodeller, kødalternativer mm. er alle eksempler på innovation, der kan bringe os tættere på at nå i mål.

2. Vi skal bruge teknologi til at producere effektivt

Såkaldt "precision farming" bliver yderst nødvendigt for at øge produktiviteten i landbruget - særligt i udsatte områder, der oplever en øgning i voldsomme vejfænomener.

3. Vi skal sikre en klar definition af hvad 'bæredygtigt' er, så vi støtter de rette projekter

EU Taxonomien kan blive en stor hjælp her. Dog er den længe undervejs, og det ser ud til, at der går lang tid før den 'sociale' bæredygtighed bliver inkorporeret. Dette er vigtigt da landbruget beskæftiger mere end 2 milliarder mennesker på verdensplan.

Danske Banks landbrugskunder skal måle klimaaftryk på bedriften

I løbet af 2021 vil Danske Bank gå i dialog med sine landbrugskunder for at drøfte bæredygtighed og bedrifternes klimaaftryk. Banken mener, at landbrugets fremtidige finansiering og investeringer kan afhænge af muligheden for at sænke udledningen af CO2.

SDG Invest og bæredygtigt landbrug

Sustainability

- Rapportering inkl. KPI'er
- Væsentlighedsanalyse + strategi
- Menneskerettigheder (due diligence)
- Klima- og miljø initiativer inkl. vand
- Migrantarbejdere

Governance

- Certificeringer
- Ethiske principper
- Social dumping

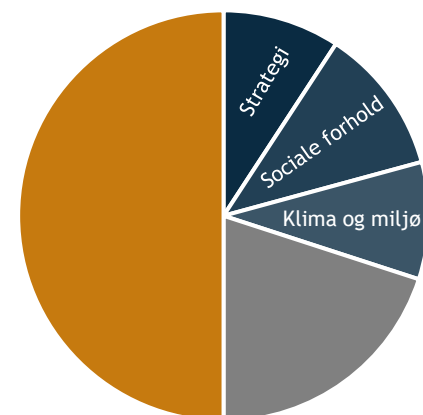
Leadership

- Cirkulær økonomi
- Arbejde med teknologier → mindre negativ impact (f.eks. sojaprotein)
- Partnerskaber

■ Sustainability

■ Governance

■ Leadership

Scorecard - Bæredygtigt landbrug

Inspirationsoplæg

Jens Kr. Møller, adm. direktør DLR Kredit

Inspirationsoplæg

Niels Dengsø, ejerleder og formand for DLG og AP Pension

Spørgsmål til oplægsholdere

Drøftelse og dialog i grupper

Spørgsmål

1. Bordet rundt
2. Hvilke motivationsfaktorer er der for landmændene i arbejdet med bæredygtig udvikling i landbrugserhvervet?
3. Hvilke potentialer er der for landmændene i arbejdet med bæredygtig udvikling?
4. Hvilke udfordringer ser I, at landmændene har i arbejdet med bæredygtig udvikling?
5. Hvilke løsninger ser I på de italesatte udfordringer?

GRUPPE 1

Mille Møller Nielsen

Niels Dengsø
Anders Højlund Nielsen
Bente Poulsen
Elisabeth Falk
Jonas Henriksen
Marlene Hansen
Morten Schultz
Nicolai Tillisch
Peter Christensen
Vagn Jacobsen

GRUPPE 2

Sofie Hammerskov

Martin Vestergaard
Bo Ellegaard
Henning Buhl-Madsen
Janne Sæderup
Karen Freiesleben
Peder Gregersen
Sophie Tandrup Madsen
Sune Hallberg
Zwanita Reiders
Nikolaj Thousig Møller

GRUPPE 3

Ivan Damgaard

Erik Nissen
Henrik Rasmussen
June Hansen
Henrik Henneberg
Rune Friis
Søren Rasmussen
Jes Mågård
Tine Olsen
Jens Kr. Møller

GRUPPE 4

Kristian Skov

Anette Huld
Jørgen E. Nielsen
Inger Knude
Jeanette Brogaard
Lars Bebe
Lene Hovmøller
Lone Hesseldal Andersen
Palle Graversgaard
Torben Madsen

GRUPPE 5

Rasmus Berg

Helle Rønning
Henrik Søndergaard
Jan Kristensen
Kristian Lundsgaard-Karlshøj
Sofie Hyldgaard
Nasim Shadmani
Yke Kloppenburg
Thomas Krogholm
Trine Søndergaard
Jørgen Friis Pedersen

GRUPPE 6

Daniel Sværke Jakobsen

Helle Domino
Ivar Ellegaard
Jacob Frey Hansen
Jerik Iversen
Lisbeth Tønning
Marianne Tesdorpf
Rasmus Eriksen
Torben Ipsen
Sven-Aage Steenholdt

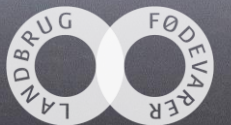
GRUPPE 7

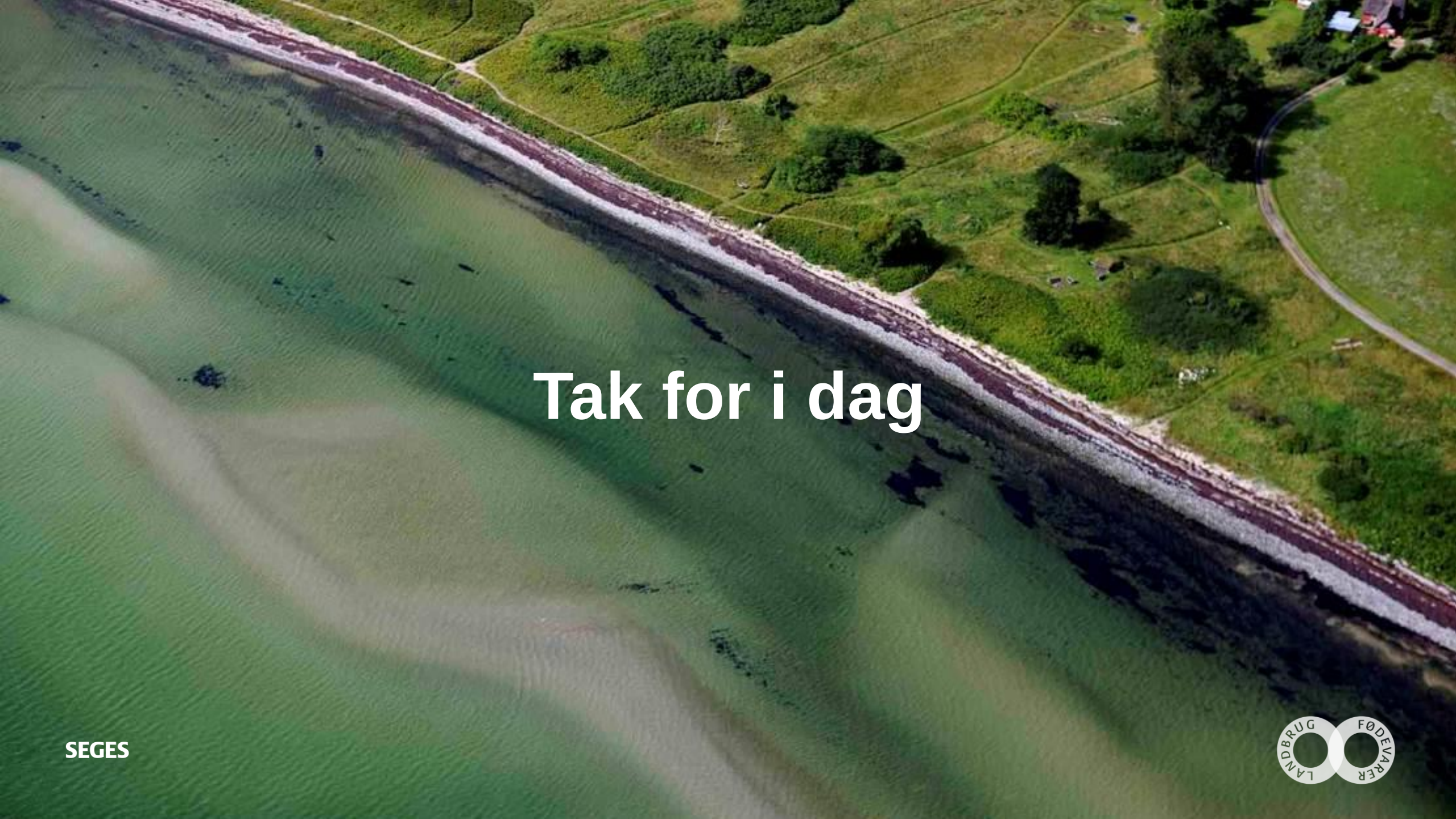
Ditte Kjær Jacobsen

Anna Møller
Anette Dam
Heine Kjeldgaard
Jan Thygsen
Lisbeth Frank Hansen
Malene Rasmussen
Peder Andersen
Pia Erritsø Christiansen
Nina Panvil
Lena Overgaard

Opsamling fra grupperne

SEGES

An aerial photograph showing a coastal landscape. A long, low stone wall runs diagonally across the frame, separating a body of water on the left from a green, grassy field on the right. The water is a deep green color, and the field is a lighter green with some trees and a small road visible in the upper right corner. The text "Tak for i dag" is overlaid in the center of the image.

Tak for i dag

SEGES

Projekt: Bæredygtig finansiering af landbrugsvirksomheden
og ledelse af en bæredygtig udvikling

WORKSHOP OM BÆREDYGTIG UDVIKLING I LANDBRUGSERHVERVET D. 05.03.21

Opsamling på gruppedrøftelser

Hvilke **motivationsfaktorer** er der for landmænd i arbejdet med bæredygtig udvikling i landbrugserhvervet?

- De økonomiske incitamenter skal først og fremmest være til stede.
- Sociale og grønne mål er også vigtige. Det er vigtigt at få det visualiseret og få vist betydningen af disse bundlinjer.
- Mange landmænd vil rigtig gerne bæredygtig, men de skilter nok ikke med det.
- Ift. maskininvesteringer er grønne lån interessante for landmanden.
- Andelsselskaberne har en stor del af ansvaret.
- Eksistensberettigelse.
- Kommunerne burde også tage mere ansvar ift. at få grøn energi i kommunen.
- Der er mange landmænd, der i fremtiden bliver egen-producenter af energi med mindre anlæg.
- Få skabt nogle produkter, der er lødige, og som landmanden kan se sig selv i og levere til forbrugeren.
- Optimering ved at komme i forkøbet inden, der kommer krav og ubehageligheder. Vi ser efterhånden mere udefra og ind - Vi kan selv præge det.
- Ny måde at optimere sin bedrift på. Vi har længe optimeret på produktion og finansiering.
- Accept fra omgivelser. Vi fylder meget – vi skal vise omgivelserne, at vi vil det her. Vi vil gerne gå foran.
- Bæredygtighed er også en arbejdsplads. Gennemsnitsunge vil hellere arbejde for en bedrift, som udvikler sig.
- Samfundskontrakt.
- Biodiversitet bliver det næste.
- Rådgiverne: Vi skal afdramatisere det.
- Det handler ikke om at producere mest muligt, men at udnytte de ressourcer man har -Fra kilo til kroner.
- Svineproducenter er åbne og vil det gerne, men det skal give mening og ikke være med en masse papirarbejde og kontrol.
- Miljøledelse, for IE-brug, når man sætter sig ned med landmanden, og snakker om det, og at det handler om at reducere ressourceforbruget på bedrifterne. De vil det gerne, når vi snakker om det konkret og vi kan se udbytterne.
- Landmanden er åben for det, når det bliver konkret.
- I kvægverdenen giver det splittelse. Der er nogle der gerne vil det, og nogle der ikke gider flere krav.
- Arla er på vej med, at det er koncepterne, der styrer f.eks. Arlagården.
 - Vi leverer forskellige mælk, fordi vi kan sælge forskellige produkter. Arla er os. Det tiltaler også de unge mennesker.
 - Den nye koncept mælk i Arla Foods, bør baseres på regenerativt landbrug. Nestlé siger, at 20 % skal komme fra regenerativt.

- Som landmand har vi mulighed for at gøre det rigtige - man siger, vi er meget udskældt, men det er vi egentlig ikke. Vi står foran et punkt, hvor vi kan vende udfordringen. Vi kan blive klimahelte. Det er et nyt ben og en ny indtjeningsmulighed.
- Fra den finansielle verden: Must in battle – det er forudsætningen for finansiering – måske på den korte bane. Der er en kæmpe transformation i gang, så hvis man vil vinde markedstilgangene, så skal man som landmand tappe ind på denne dagsorden.
- Vi har SEGES, AAU og Agro Food Park. Vi skal ud af starthullerne. Det skal ikke bare være få, der går foran.
- Styrken er, at vi ejer værdikæden fra jord til bord i Danmark.
- Hvordan skal vi tegne erhvervet fremadrettet? – det er på et langt højere niveau. Vi har også chancen for at tiltrække noget arbejdskraft. Det er den vej, vi skal.
- Det er anderledes at drive landbrug i dag end før i tiden. Det kræver en rigtig stor faglighed, og en studenterhue, der vejer meget tungt. Vi kommer til at kigge ind i et erhverv, hvor der er store landbrug og små landbrug. Det er blevet et kompliceret erhverv – men også et spændende erhverv.
- Vi skal udnytte de ressourcer vi allerede har og gøre endnu mere af – så er det bæredygtigt.
- Sætte ind ved kilden – fx recirkulere de stoffer der kommer inde fra byen, og bruge som gødning.
- Det er vigtigt at vi også kigger over grænsen. I Tyskland skal man investere 4 mia euro i at omstille landbruget. Økonomien kommer til at spille en rigtig stor rolle. Det skal tænkes i en sammenhæng i Europa.
- Det handler om eksistensberettigelsen, og være med til at præge udviklingen, under nogle vilkår, som man selv kan være herre over.
- Pioner-gevinster ved at være fremme i skoene, men måske starte lidt i det små, så man ikke hænger så voldsomt på det, hvis det går galt. Vi skal eksperimentere.
- Der er mulighed for personlig og faglig udvikling.
- Målet må være, at vi nu fastholder positionen ved at være førende på bæredygtig transformation – det burde være en motivationsfaktor for erhvervet
- Vi skal have forretningsbrillerne på i hele den bæredygtige transformation og i værdikæden – det skal være med til at motivere.
- Hvad er det for en retning jeg skal vælge og hvilke mål kræver det? – det er en afklaring, der er nødvendig for at motivere landmanden.
- Uambitiøst at vente på omgivelserne - toget kører – og generelt er vi sent på den.
- Landbruget fylder meget i lokalområdet – det øger kravet om, at vi skal signalere, at vi arbejder med bæredygtighed.
- Der kommer en stor differentiering af landbrugene de kommende år – det motiverer os. Vi vil investere i bæredygtighed.
- Et kommercielt mindset, blik for forretning og at levere sidestrømme til værdikæden.
- Kunderne efterspørger certificering/en smiley ordning, når de bruger genanvendelsesprodukter i deres produktion - målet er at de kan opnå en højere pris for deres produkter, fordi de tænker recirkulering - motivationen er at kunne tjene penge ved at producere med et lavere CO2 aftryk.

Hvilke **potentialer** er der for landmænd i arbejdet med bæredygtig udvikling?

- Der eksisterer meget data, som kan skabe grundlag for dokumentation og måleværktøjer.
- Udarbejdelse af en bæredygtighedsprofil for bedriften.
- Tiltrække investorer.
- Profilerung af de gode eksempler for, hvordan vi arbejder med bæredygtig udvikling.
- Det er vigtigt, at landmænd får fortællingen om, hvorfor det her er vigtigt. Små tiltag er et godt sted at starte.
- Solcelleanlæg, det er helt oplagt og gode muligheder for, at landmanden kan blive selvforsynende med strøm. Det er ikke kun en god businesscase, men også en meget god historie.
- Jordfordelingsordninger er et område, der kan give meget mening.

- Udtagning af lavbundslande via passiv udtagning (hvor man stadig dyrker – men ikke pløjer).
- Store potentialer på kvæg-området. Der sker mange ting på forskning-siden.
- CO2-certifikater.
- Der er en 'not in my backyard' – problemstilling. Kan vi lave en bedre kommunikation? Landbruget er for meget i defensiven. Vi bliver alt for nemme en prygelknabe.
- Italesætte og kommunikere bæredygtighed i landbruget.
- Politisk tilskud.
- Ved at kigge på miljøledelsesstrategien kan der høstes lavthængende frugter, som kan give en forskel på bundlinjen.
- Vertical farming imellem økologi og konventionel.
- Regenerativt landbrug – der er mange gode resultater, der viser, at man kan øge udbyttet rigtig meget
- Vi skal til at producere tingene lokalt. Det er bl.a. grønt protein, det skal ikke fragtes på kryds og tværs af verdenshavene.
- Adgangen til kapital betyder noget på sigt.
- Vi kan være den gode arbejdsplads og tiltrække arbejdskraft – en god nabo, være respekteret som arbejdsplads.
- Fastholdelse af medarbejdere. De unge vil noget mere – den ældre generation har kigget meget på bundlinjen, hvor den yngre generation også kigger på den sociale bundlinje.
- Potentialet i at tiltrække flere elever: der bliver uddannet for få lige nu. Der er brug for flere. Vi tror på, at det er en tiltrækkende effekt for de unge. Fordi man kan komme ind på mange måder og arbejde med det der er løsningen, ikke bare i DK men i mange andre lande.
- Bedre udnyttelse af ressourcer og fødevarer - reducere madspild og spild i fødevareproduktionen.
- Vi mister også en del frugtbar jord i verdenen grundet klima og større byer. Vi skal have solceller og mere biodiversitet.
- Vi får nogle produkter, der er nærproduceret, men vi skal også producere en masse til eksport. Der er mange forskellige veje til løsninger.
- Aqua-ponics dyrkning vil der blive kigget på – om ikke andet på Mars, når vi flytter derop.
- Dansk landbrug skal satse på kvalitetsvarer som i dag.
- Naturlige produkter, der er vokset i jord o.l., skal Danmark satse primært på.
- Fødevarer som medicin.
- Kina kigger også ind i det regenerative jordbrug.
- Fremmedfinansiering er et kæmpe potentiale: Der er potentiale i at arbejde sammen på tværs af erhvervet for at kunne tiltrække fremmedkapital og risikokapital.
- Vi har haft en udfordring i landbruget, at vi har været meget på hælene – det er ved at gå op for L&F nu. Vi har mange muligheder. Vi skal spille kortene bedre. Vi skal blive bedre til at fortælle om det, vi gør.
- Oplevelsesøkonomi og anvendelse af naturen - Invitere folk ud.
- Fornemme, hvor vinden bærer hen og mere fakta og analyse i beslutningsprocessen.
- Landmændene står og venter på både EU-taksonomi og regeringens plan – begge vil åbne op for retning og mål for den bæredygtige transformation.
- Kunder vil ikke betale for bæredygtige produkter, men der er mange forbrugere, der gerne vil forkæle sig selv – så lad os se potentialet i dem i stedet for at fokusere på dem der ikke vil.
- Det er let for landmanden at være sælger – han skal bare melde sine mængder til andelsselskaberne – og afsætningsforholdene er gode i forhold til mange andre steder i Europa. Landmanden skal se sig som en del af andelsselskabernes bæredygtige transformation.
- 10-15% af det grisekød som DC afsætter, sælges til forbrugere, der kun kigger på pris – det skal vi være opmærksomme på – både som en udfordring, men også som en mulighed for, at danske landmænd kan producere målrettet til dem, der vil betale for bæredygtige produkter og derved mindske salget på bulk markedet.

- Landmandens rolle som pristager skal udfordres – ikke kun på landmandsniveau, men i hele erhvervet. Landmanden skal se og føle på sin forretning, at han bidrager til produktion af bæredygtige og markedsattraktive kvalitetsvarer
- Etablere en IGMA-standard, som et modsvar på EU-taksonomien, men det kræver en kæmpeindsats på dataindsamling og dokumentation – ikke kun nationalt, men også i EU.
- Solcelleprojekter er et potentiale, der desværre har været og er en udfordring – mange landmænd vil gerne investere, men der mangler klare afklaringer for, hvad vi kan og må.
- En strategi for virksomheden er et must – både for at synliggøre retning/vejen og mål, men også til at risikofærdiggøre.
- Landmanden skal med på vognen og det kan kun gå for langsomt
- Vi skal hele tiden fortælle den rigtige historie, være objektive og faktuelle – i eksemplet med græsprotein, er forsøgene lavet på foder til slagtesvin, men den pris der er på græsprotein i dag og på sigt, gør at det ikke kan købes af landmanden til foder – det er for dyrt. Det er ikke en god historie for vores bæredygtige transformation
- Business casen for den bæredygtige transformation skal være gennemarbejdet.
- Vigtigt at kigge både forretning, ny teknologisk og andre potentielle områder, der kan understøtte beslutningen om investering i bæredygtig transformation
- Sidestrømme er så vigtige for landbruget - de bør og skal udnyttes i hele værdikæden
- Et grønt "recirkulationsmærke" kan være en løsning – de certificerede recirkulationsmærkede produkter fra Danmark skal ind i et andet kundesegment, der vil og kan betale en merpris for de certificerede varer.
- Politisk opbakning – men også fra den brede skare.
- Landbruget har en stor flok af landmænd, der ikke er her om fem år, fordi de ikke er økonomisk robuste og bæredygtige – det skal synliggøres og der skal fokuseres på indsatsen for de landbrug, der er her om fem år og arbejde sammen med dem – det vil skabe transformation. Fællesskab og fælles fodslag vil sikre, at vi står stærkere og kan flytte erhvervet meget.

Hvilke udfordringer, ser I, landmænd har i arbejdet med bæredygtig udvikling?

- RISE var ikke dybdegående nok – tage udgangspunkt i, at vi er dygtigere end andre, og hvordan vi bliver endnu bedre. RISE er tilpasset til Danmark og de standarder, vi har her.
- Matche embedsværket med virkeligheden. Når ordninger bliver operationaliseret, skal de være mere virkelighedsnære. Dernæst skal man være bedre til at illustrere den positive likviditet i ordningerne.
- Mange ved ikke, hvor de skal starte. Mange oplever, at når de gør en ekstra indsats, risikerer man at blive straffet.
- Det samlede udledningsoverblik. Hvad er den eksakte problemstilling? Hvad er proportionerne i det?
- Svært at det skal være lokalt og klimavenligt – der bliver 10 mio. flere mennesker hver dag, og de spiser mindre kød og mere bælgrprodukter. Skal vi flyve det til Kina, så bliver det en svær ligning. Det lokale hænger ikke sammen med eksport. Lokalproduceret er fascinerende, men 80 % bliver eksporteret. Uanset om det er konventionel eller økologisk. Vi skal passe på vi ikke lukker døren for os selv.
- Økonomien - Er der finansieringsmuligheder, tilskudsmuligheder andet som kan bidrage med en bæredygtig transformation?
- Meget af landbrugsstøtten er havnet i sølje 2 og det går kun en vej.
- Co2 afgifter – hvad er godt og hvad er skidt?
- Der er mange regelsæt, som er med til at besværliggøre den bæredygtige omstilling (udbetaling af tilskud, efterafgrøder mv.). Man må efterspørge større fleksibilitet og mindre firkantede regler.
- Det er svært at være naturforvalter for landmænd.
- Kulturændring for hele erhvervet.
- Større ambitioner.

- Man kan som landmand føle at der lovgivningsmæssigt er forhindringer.
- Tiltrækning af fremmedkapital.
- Markforsøg har været de samme i 100 år.
- At få ens standarder i hele verdenen.
- Dilemmaer og paradokser: Lokalt produceret vs. 80 % eksport. Vi mister frugtbare jorde, grundet klima, større byer, solceller, biodiversitet – men vi skal producere mere mad.
- Svær ligning – ifm. miljø, hvor vi arbejder med virkemidler, der skal reducere ammoniak. Har man forurningsanlæg, kan man ikke aflevere til biogas. Luftanlæg, kræver meget energi. Vil man gerne sætte vindmøller op, så har man modstand.
- At kende retningen, og vide præcist hvor man skal gå hen. Der er stor forvirring om hvad bæredygtighed er.
- Generationsskifte/ejerformer: Vi skal have en bevægelse i gang, vi holder igen med investeringer og nedslider ejendommene og værdien på ejendommen.
 - Hvis der ikke kommer investeringer, der viser, at der er en ejendom om 10 år, er det ikke attraktivt.
 - Vi skal tænke i nye set up i virksomhederne – nye ejerformer.
 - Vi ser en god udvikling i selskabsform, som er glidende med flere ejere. Beholder bedst værdien.
 - Det er svært for unge mennesker at komme ind, men selskabsformen giver mulighed for det, og gør virksomheden mere robust.
- Kobling mellem driftsøkonomi og dagsordenen omkring bæredygtighed kan være svært at forene.
- Det kræver et mindset, som ikke nødvendigvis er der. Et mindsetskifte.
- Værktøjer: som måske er på vej, men det kan skabe handling og føre til beslutning. Det er godt, hvis ikke det bare er teori.
- Landmanden mangler viden.
- Dokumentation/validitet – især ekstern dokumentation: Hvilken retning skal vi gå? Vi skal have sat gang i nogle ting.
- En fælles løsning: vi er nødt til at arbejde sammen.
- EU Taksonomien bliver afgørende, men det tager tid. Den tid skal vi bruge til at blive klogere og få viden og finde løsninger.
- Der bliver brug for rådgivning, der kan støtte op om det.
- Mange landmand har en strategi for fremtiden, men de er bange for at binde sig og tage en forkert beslutning.
- Vi er langt, men det skal ikke være en sovepude
- Der er to lejre – dem der er nysgerrige (største delen), og så dem der tænker at vi gør det mest fordi vi skal.
- Bruge det positivt til at kommunikere mere ud – vise en positiv vilje.
- Den samfundsmæssige accept af landbruget – en fælles strategi om, hvor det skal udvikle sig hen.
- Ikke en stor tilhænger af tilskud – det er ikke bæredygtigt. Der skal være en større strategi.
- Omverdens opfattelse af landbruget skal brydes: Mindsettet op i helikopteren.
- Vi skal have naturvinkel på/med.
- Få fortalt historien om os, få sat realiteter bag.
- Vi er ikke åbne nok, og omkring det vi laver – vi skal være med til at præge dagsordenen – f.eks. mht. solceller.
- Vi skal passe på vi ikke altid sætter os i offerrollen – det er skidt. Anskueliggøre, at vi faktisk gør noget.
- Hvordan kommer vi i gang – hvem venter på hvem? -Vi må tage føringen, ellers er der nogle andre der bestemmer.
- Vi skal som landbrug gå forrest og sige det er sådan vi vil have det – en stærk fælles holdning (ikke personlige holdninger, fx ang. solceller på marken) – ellers bliver man udspillet mod hinanden.
- Man skal kunne se meningen i det, og gerne sort på hvidt.
- Det er også et spørgsmål om at have mental og økonomisk overskud til det.
- Tilliden skal bygges op igennem gennemsigtighed.

- Basere hvad vi gør på facts.
- Der mangler nogle konkrete værktøjer, tiltag og ideer, som landmanden kan se sig selv i.
- Vi mangler standarder vi kan arbejde efter, og opstille mål efter for den enkelte landmand – bæredygtighedsprofil.
- Holdningen blandt landmændene er "Enten skal jeg tjene penge på det – ellers skal det gælde for alle"
- Der mangler landmænd i debatten.
- Kravene fra aftagerne er styrende – landmanden er reaktiv, men det giver ham nogle mål og et "licence to operate" - men ellers er der ingen mål for landmandens bæredygtige transformation.
- Hvad vil markedet betale for – det stritter i mange retninger – så vi skal have fokus på de "rigtige kunder" til de bæredygtige produkter.
- Udarbejdelse af fællesstandard har ligget i lang tid hos EU, og de er vigtige for etablering af de grønne obligationer, men også for den bæredygtige retning og dens mål.
- Det bliver desværre primært krav fra rammer og aftager, der styrer og ikke lyst, nysgerrighed, lederskab og proaktiv adfærd, der motiverer.
- Der mangler risikomanagement og forretning i mindsettet hos landmænd generelt.
- Landmænd er generelt meget følelsesstyret, reaktive og med dårlig økonomisk robusthed – så vi skal ikke tale dansk landbrug, vi skal tale den proaktive og økonomisk robuste gruppe af landmænd, der kan og vil bæredygtig transformation.
- Der mangler logik i udregningen af CO2 belastning, der skal findes systemer, som gør det mere objektivt og attraktivt at udnytte sidestrømme
- Certificeringer er meget tunge at udarbejde, få godkendt og implementeret.
- Flere landmænd har dårligt råd til at vedligeholde det anlæg de har i dag, så hvordan skal de kunne se investering i noget, de ikke har råd til?
- Landbruget brækker over i to tog – nogle bliver koblet af det bæredygtige tog, andre har muskler og lederskab til at hoppe på.

Hvilke løsninger/forslag ser I på de italesatte udfordringer?

- Vi skal være bedre til at samarbejde. Vi har brug for hinanden.
- Vi kan udnytte jorde og maskiner bedre sammen. Vi skal ændre vores mindset og samarbejde endnu mere, det kan også bidrage til at der er yngre landmænd, der kan komme i gang.
- Man skal kigge i lokalområdet for muligheder med samarbejder med andre erhverv. Kan man f.eks. bruge foder fra restprodukter til grisene?
- Mulighed i at unge og gamle går sammen i "joint ventures" - Snarere mindre ejerandele, end mindre bedrifter.
- På en mark: Vi får en hovedafgrøde, en værdi i biomasse, en værdi i kulstoflagring, en værdi for biodiversitet, en værdi for grundvand og vi skaber værdi for det øvrige samfund. -Der skal ses på flere bundlinjer for en ha mark.
- Viden og forståelse: Vi skal sammen oplyse landmanden.
- Adgang til finansiering og prisen på finansiering. Jo mere oplyst grundlag, jo bedre.
- Se det kommercielle i nye muligheder.
- Landbrugsskolerne været for dårlige til at samarbejde med andre. Løsningen er at vi kommer tættere på andre i erhvervet. Bedre integration i det der sker ved SEGES, DLG, universiteter. Der er brug for viden og konkrete løsninger.
- Hvad kan SEGES gøre? - Vi ved ikke, hvad SEGES har gang i. Landmanden skal tages mere med på råd undervejs. Vi kan gøre hinanden meget bedre og guide.
- Det er godt at få det hele demonstreret.
- Etablere partnerskaber, det er der behov for.
- Det er godt, at det giver økonomisk bundlinje, men man kan godt leve med, at det giver nul, hvis det betyder, at man ved at man gør det rigtige. Det er ikke altid penge, der opvejer.

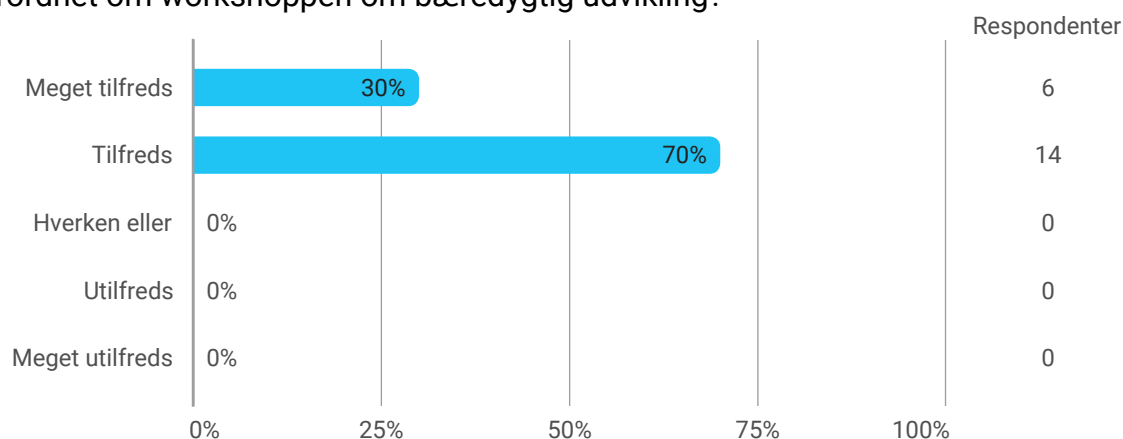
- Landmanden skal ikke investere i bæredygtighed for at spare penge – det skal være for at fremtids-sikre sin forretning.
- Fælles standarder og fælles krav til rapportering.
- Landmændene er medejere af store dele af værdikæden, så store potentialer i at arbejde for fælles mål, standarder og krav til rapportering i hele værdikæden.
- Den finansielle sektor har tradition for at være en my efter "hele tiden" – så dem skal vi ikke vente på – dem der kan og vil skal hoppe på vognen og give den gas.
- Landmanden skal tænke forretning hele tiden – hver investering kræver en business case og en risikoanalyse.
- Cirkulær økonomi på bedriftsniveau og i erhvervet.

SEGES - Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.
Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N

T: +45 8740 5356 - F: +45 3027 1417 - E: mmni@seges.dk

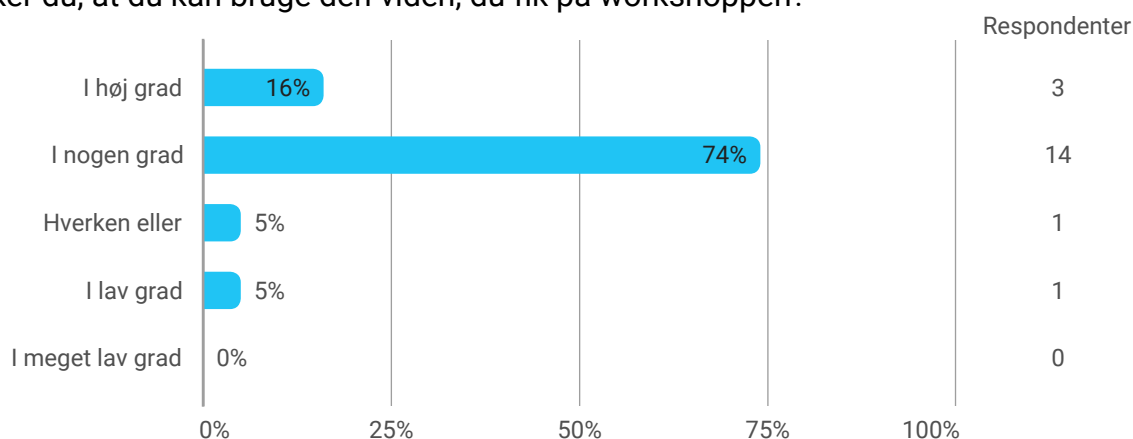
Hvad synes du overordnet om workshoppen om bæredygtig udvikling?

Tilføj gerne en kommentar

- Super planlagt formål og indhold. Flot afviklet på Teams. Ærgerligt at folk faldt fra til gruppesnak - vi var kun 2 snakkende i min gruppe.
- Spændende diskussioner om et vigtigt emne. Jeg synes dog deltagersammensætningen var lidt ærgerlig, ift. hvor få landmænd der rent faktisk deltog.
- Super workshop som jeg håber I følger op med flere. Eksempelvis med fokus på nogle af de mest CO2-forbrugende parametre i landbruget (eksempelvis foder og gødning)
- Gode og relevante temaer
- God kombination af gode, korte indlæg og discussion ud i grupper bagefter. God styring.

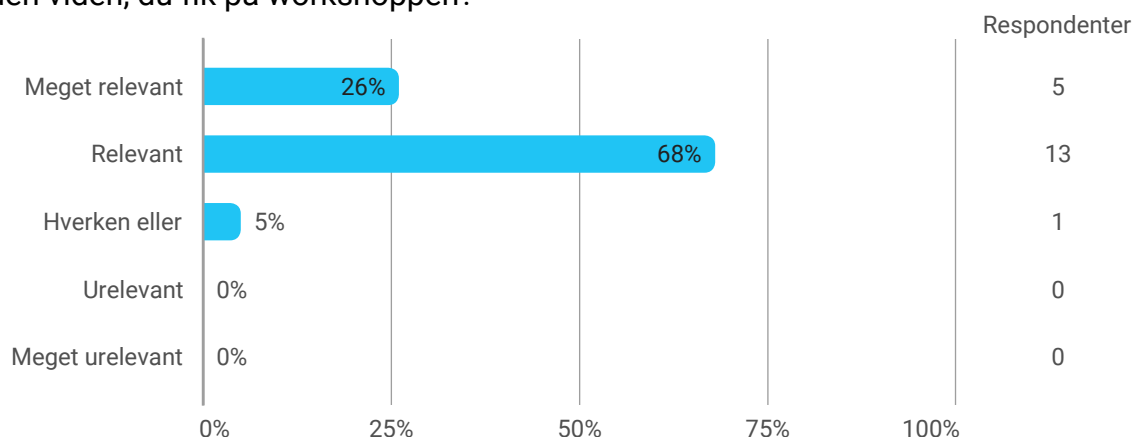
I hvilken grad tænker du, at du kan bruge den viden, du fik på workshoppen?

Tilføj gerne en kommentar

- Bringer forvirringen op på et højere plan
- Gerne flere webinarer med fokus på emner hvor vi går mere i detaljen (som nævnt før)
- Som diskussionsoplæg ved kundemøder

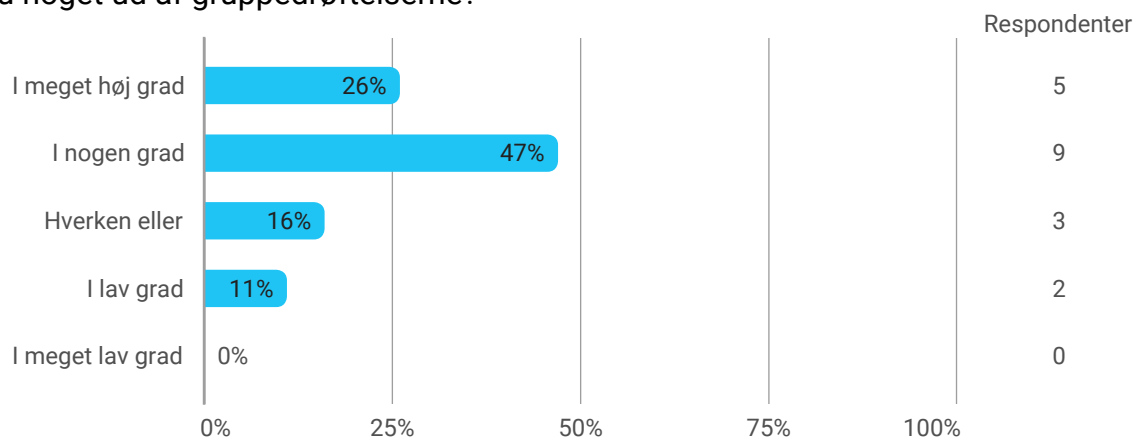
Hvor relevant var den viden, du fik på workshoppen?

Tilføj gerne en kommentar

- Skal til at bruge noget af det til inspiration for et indlæg om (grønne?) investeringer som jeg skal lave.

I hvilken grad fik du noget ud af gruppedrøftelserne?

Tilføj gerne en kommentar

- Vi var desværre kun to snakkende i min gruppe. Det havde været mere givende at være flere.
- Indspillene var meget aktuelle. Men ærgerligt at vi ikke fik referaterne fra de sidste grupper
- Der var mange forskellige interesser repræsenteret og det var fint at høre forskellige indgangsvinkler.
- Gruppearbejde er rigtig godt, tiden er altid for lidt, en af deltagerne var kun de sidste få minutter med i drøftelse, mens jeg tror han var kunne have bidraget med en del til vores gruppearbejde
- Der var en god discussion, vi talte ikke samtidig, men fik alle ordet. Fint med de mange input.

Samlet status

